

**Hallituksen esitys eduskunnalle Suomen ja Venäjän välisen valtakunnanrajan kulun kuvauksesta Suomen tasavallan hallituksen ja Venäjän federaation hallituksen välillä tehdyn pöytäkirjan hyväksymiseksi**

## **ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ**

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen ja Venäjän välisen valtakunnanrajan kulun kuvauksesta Suomen tasavallan hallituksen ja Venäjän federaation hallituksen välillä kesäkuussa 2017 allekirjoitetun pöytäkirjan.

Pöytäkirjassa sovitaan, että Suomen ja Venäjän välinen valtakunnanraja kulkee maastossa siten kuin se on määritelty Suomen ja Venäjän välisen valtakunnanrajan kuvauksessa. Valtakunnanrajan kulun kuvaus on esitetty vuosina 2007–2016 yhteisesti suoritettun Suomen ja Venäjän välisen valtakunnanrajan teknisen rajankäynnin tuloksena laadituissa rajankäyntiasiakirjoissa. Asiakirjat käsittävät rajankuvauksen ja sen neljä liitettä: rajakartat, rajamerkkipöytäkirjat, koordinaattiluettelon ja nimiluettelon. Rajankuvaus liitteineen on pöytäkirjan erottamaton osa. Pöytäkirja korvaa voimaantulopäivästään alkaen Suomen tasavallan ja Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton yhteisten rajakomissioiden vuosina 1938, 1940, 1945, 1947 ja 1967 allekirjoittamat viisi erillistä rajankäyntiasiakirjaa.

Teknisessä rajankäynnissä rajaviiva on dokumentoitu aiempaa yksityiskohtaisemmin. Valtakunnanrajan sijainti maastossa ei ole muuttunut.

Pöytäkirja tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana, joka lasketaan alkavaksi kolmantenakymmenentenä päivänä siitä päivästä, jolloin jälkimmäinen ilmoitus pöytäkirjan voimaansaattamiseksi tarvittavista valtionsisäisistä menettelyistä on vastaanotettu. Venäjä on omalta osaltaan toteuttanut tarvittavat valtionsisäiset menettelyt pöytäkirjan voimaantulemiseksi.

---

**SISÄLLYS**

|                                                                          |    |
|--------------------------------------------------------------------------|----|
| ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....                                     | 1  |
| SISÄLLYS.....                                                            | 2  |
| YLEISPERUSTELUT .....                                                    | 3  |
| 1    NYKYTILA .....                                                      | 3  |
| 1.1  Suomen ja Venäjän välinen valtakunnanraja .....                     | 3  |
| 1.2  Aikaisemmat rajanmääritykset.....                                   | 3  |
| 1.3  Suomen ja Venäjän välinen rajajärjestyssopimus .....                | 4  |
| 1.4  Rajankäynti ja siitä laaditut asiakirjat .....                      | 4  |
| 2    ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET .....                  | 6  |
| 3    ESITYKSEN VAIKUTUKSET .....                                         | 6  |
| 3.1  Taloudelliset vaikutukset .....                                     | 6  |
| 3.2  Vaikutukset viranomaistoimintaan .....                              | 6  |
| 4    ASIAN VALMISTELU .....                                              | 7  |
| YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT .....                                       | 8  |
| 1    PÖYTÄKIRJAN SISÄLTÖ.....                                            | 8  |
| 2    VOIMAANTULO.....                                                    | 8  |
| 3    EDUSKUNNAN SUOSTUMUKSEN TARPEELLISUUS JA<br>KÄSITTELYJÄRJESTYS..... | 9  |
| SOPIMUSTEKSTI .....                                                      | 10 |

## **YLEISPERUSTELUT**

### **1 Nykytila**

#### **1.1 Suomen ja Venäjän välinen valtakunnanraja**

Suomen ja Venäjän välisestä valtakunnanrajasta on sovittu useissa eri valtiosopimuksissa. Valtakunnanraja on vahvistettu Suomen tasavallan ja Venäjän sosialistisen federatiivisen neuvostotasavallan kesken 14 päivänä lokakuuta 1920 tehdyllä rauhansopimuksella, Suomen tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton (jäljempänä myös SNTL) kesken 12 päivänä maaliskuuta 1940 tehdyllä rauhansopimuksella, Suomen tasavallan ja SNTL:n kesken 3 päivänä helmikuuta 1947 tehdyllä sopimuksella Suomeen kuuluvan Jäniskosken vesivoimalaitoksen ja Niskakosken säännöstelypadon alueen liittämisestä Neuvostoliiton alueeseen, Suomen sekä Liittoutuneiden ja Liittyneiden Valtojen kesken 10 päivänä helmikuuta 1947 tehdyllä rauhansopimuksella, ja Suomen tasavallan hallituksen ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton hallituksen välisellä merialueiden ja mannermaajalustan rajoja Suomenlahdella koskevalla 20 päivänä toukokuuta 1965 tehdyllä sopimuksella (jäljempänä vuoden 1965 merialueiden ja mannermaajalustan rajoja koskeva sopimus).

#### **1.2 Aikaisemmat rajanmääritykset**

Suomen ja Venäjän välinen valtakunnanraja on saanut määrityksensä useiden eri rajankäyntien tuloksena. Aiemmat rajankäynnit ovat perustuneet 1.1. -jaksossa mainittuihin sopimuksiin, ja rajankäyntien tuloksena on voimassa viisi rajankuvausta sisältäen koko valtakunnanrajan pituuden erillisinä osuuksina.

Vuosina 1934–1938 suoritettiin Suomen ja SNTL:n välisen valtakunnanrajan tarkastaminen valtakunnanrajan koko pituudelta Suomenlahdelta Pohjoiseen Jäämereen. Tämän rajankäynnin tuloksena laadittiin Moskovassa 28 päivänä huhtikuuta 1938 Yleinen pöytäkirja Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisen valtakunnanrajan käynnistä Suomenlahdesta Pohjoiseen Jäämereen. Voimassa olevasta valtakunnanrajasta siinä on kuvattu osuus Puitsitunturin ja Korvatunturin välillä sekä osuus Ilomantsin itäosasta Kuusamon kaakoisosaan. Vanhimmat edelleen voimassa olevat rajamerkit tällä osuudella periytyvät Täyssinän rauhasta vuodelta 1595. Tämän rajankäynnin asiakirjat on arkistoitu ulkoministeriöön.

Kesällä 1940 suoritettu rajankäynti koski valtakunnanrajaa Suomenlahden rannikolta Ilomantsiin, Kuusamon-Sallan alueen rajaa sekä rajanosaa Petsamossa. Lisäksi käytiin merirajat sekä Virolahdella että Petsamossa. Tämän rajankäynnin tuloksena laadittiin Imatralla 18 päivänä marraskuuta 1940 Rajankuvaus-pöytäkirja huhtikuun 29 p:nä 1940 tehdyn pöytäkirjan mukaan käydyn Suomen ja Sosialististen Neuvosto-Tasavaltojen liiton välisen valtakunnanrajan kulusta (SopS 12/1941, jäljempänä vuoden 1940 rajankuvauspöytäkirja).

Petsamon alueen vastainen rajaosuus käytiin kesällä 1945. Tämän rajankäynnin tuloksena laadittiin Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1945 Kuvauspöytäkirja Suomen ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisestä Petsamon (Petshengan) alueen kohdalla kulkevasta valtakunnanrajasta (SopS 5/1946), joka on maastoon merkitty toiselta puolen Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistyneen Kuningaskunnan sekä toiselta puolen Suomen välillä Moskovon kaupungissa 19 päivänä syyskuuta 1944 allekirjoitetun välirauhansopimuksen 7 artiklan liitteen mukaisesti.

Jäniskosken vesivoimalaitoksen ja Niskakosken säännöstelypadon alueen rajaosuus käytiin kesällä 1947. Tämän rajankäynnin tuloksena laadittiin Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1947 Kuvauspöytäkirja Suomen ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisestä, Jäniskosken vesivoimalaitoksen ja Niskakosken säännöstelypadon alueen kohdalla kulkevasta valtakunnanrajasta (SopS 34/1950). Kyseinen osuus on maastoon merkitty Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton kesken Suomen Tasavaltaan kuuluvan Jäniskosken vesivoimalaitoksen ja Niskakosken säännöstelypadon alueen liittämisestä Neuvostoliiton alueeseen Helsingissä 3 päivänä helmikuuta 1947 tehdyn sopimuksen 3 artiklan mukaisesti (SopS 8 ja 9/1947).

Merirajaa jatkettiin Suursaaren koillispuolella vuonna 1965 tehdyllä sopimuksella. Rajankäynti saatiin päätökseen vuonna 1967. Tämän rajankäynnin tuloksena laadittiin Helsingissä 5 päivänä huhtikuuta 1967 Rajankuvauspöytäkirja Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisen merirajan kulusta Suomenlahdella Suursaaren (Gogland) koillispuolella (SopS 6/1968).

Millään näistä osuuksista ei ole uudistettu rajankäyntiä ennen vuosien 2007–2016 teknistä rajankäyntiä. Suomen ja Venäjän välisen valtakunnanrajan dokumentointi on siten suurimmalta osin ollut 70–80 vuotta vanhaa, kun taas Suomen ja Norjan sekä Suomen ja Ruotsin välillä valtakunnanraja käydään säännöllisesti 25 vuoden välein. Tällä hetkellä voimassa olevat Suomen ja Venäjän välisen valtakunnanrajan kulun kuvaukset eivät vastaa nykyistä tilannetta maastossa eivätkä niiden koordinaatti- ja karttatiedot ole ajantasaisia, minkä vuoksi koko Suomen ja Venäjän välisen valtakunnanrajan tekninen rajankäynti on ollut tarpeen suorittaa.

### **1.3 Suomen ja Venäjän välinen rajajärjestys sopimus**

Suomen ja Venäjän välillä on voimassa Sopimus Suomen Tasavallan Hallituksen ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton Hallituksen kesken Suomen ja Neuvostoliiton välisellä valtakunnanrajalla noudatettavasta järjestyksestä ja rajatapahtumain selvittämisjärjestyksestä (SopS 32/1960, rajajärjestys sopimus). Sopimus on tehty 23 päivänä kesäkuuta 1960. Sopimusta on myöhemmin muutettu kolme kertaa (SopS 60/1969, SopS 60/1979 ja SopS 54/1998).

Sopimuksessa on lueteltu 1.2 -jaksossa mainitut viisi rajankuvauspöytäkirjaa, joihin valtakunnanrajan kulku maastossa perustuu. Lisäksi siinä on mainintoja rajamerkeistä ja niiden kunnossapidosta ja tarkastuksesta sekä tarvittavien toimenpiteiden työnjaosta sopijapuolten kesken. Molempien valtioiden rajaviranomaiset suorittavat maastossa sopimuksessa tarkoitetut rajankunnostustyöt vuosittain ja tekevät niiden jälkeen yhteisen tarkastuksen valtakunnanrajalla.

Rajajärjestys sopimuksen tarkoituksena on pitää valtakunnanrajan fyysinen merkintä ja kulku maastossa selvänä. Rajajärjestys sopimuksella taataan rajanosoituksen ja yksittäisten merkkien kunnossa pysyminen, mutta kokonaisuutena valtakunnanrajan dokumentoinnin ajantasaisuus voidaan ylläpitää vain säännönmukaisilla, kattavilla rajankäynneillä.

### **1.4 Rajankäynti ja siitä laaditut asiakirjat**

Suomen valtuuskunnasta ja Venäjän valtuuskunnasta muodostuva yhteinen suomalais-venäläinen komissio suoritti rajankäynnin vuosina 2007–2016. Valtuuskunnat laativat työnsä pohjaksi Suomen tasavallan ja Venäjän federaation välisen valtakunnanrajan yhteisen suomalais-venäläisen rajankäyntikomission ohjesäännön, Suomen tasavallan ja Venäjän federaation välisen valtakunnanrajan rajankäynnin tekniset ohjeet, sekä Suomen tasavallan ja Venäjän federaation välisen valtakunnanrajan rajankäyntiä suorittavan henkilöstön rajanylitystä koskevia

säännöt. Suomen valtuuskunnan puheenjohtaja ja Venäjän valtuuskunnan johtaja allekirjoittivat nämä yhteiset ohjeet elokuussa 2007.

Raja-alueesta otettiin ilmakuvat jo rajankäynnin valmisteluvaiheessa. Varsinaiset maastotyöt suoritettiin pääasiassa vuosien 2007–2011 välisenä aikana. Kaikille rajamerkeille mitattiin tarkat koordinaatit satelliittipaikannuksella ja samalla kerättiin muut yksityiskohtaiset tiedot rajamerkeistä ja valtakunnanrajan kulusta maastossa. Kaikista rajamerkeistä otettiin myös valokuvat. Kerätyn aineiston perusteella ja käyttämällä hyväksi aiempien rajankuvausten aineistoa laadittiin rajankuvaus koko valtakunnanrajasta, rajakartat koko valtakunnanrajan pituudelta sekä rajamerkkipöytäkirjat kaikista valtakunnanrajan rajamerkeistä.

Rajankäyntivaltuuskuntien työn tuloksena laadittiin seuraavat asiakirjat: rajankuvaus Suomen tasavallan ja Venäjän federaation välisen valtakunnanrajan kulusta, kartta Suomen tasavallan ja Venäjän federaation välisestä valtakunnanrajasta (Liite 1), rajamerkkipöytäkirjat Suomen tasavallan ja Venäjän federaation välisen valtakunnanrajan rajamerkeistä (Liite 2), koordinaattiluettelo Suomen tasavallan ja Venäjän federaation välisen valtakunnanrajan rajamerkeistä (Liite 3) ja nimiluettelo Suomen tasavallan ja Venäjän federaation välisen valtakunnanrajan kartan maantieteellisistä kohteista (Liite 4). Asiakirja-aineisto on kooltaan yli kolme tuhatta sivua ja se on saatavissa kokonaisuudessaan suomeksi ja venäjäksi ulkoministeriöstä.

Rajankuvaus sisältää yksityiskohtaisen kuvauksen valtakunnanrajan kulusta merkki merkiltä. Lisäksi siinä on esitetty rajamerkkien koordinaatit sekä etäisyydet viereisiin merkkeihin. Valtakunnanrajan kartta käsittää 116 karttalehteä, joista 115 on mittakaavassa 1:25 000 ja yksi mittakaavassa 1:100 000. Suomen ja Venäjän välisellä valtakunnanrajalla on yhteensä 1415 rajamerkkiä, joista kaikista on laadittu rajamerkkipöytäkirja. Koordinaattiluettelossa on esitetty kaikkien valtakunnanrajan taitepisteinä olevien rajamerkkien koordinaatit ja nimiluetteloon on kerätty kaikki rajakartoilla esiintyvät maantieteelliset nimet.

Valtakunnanraja mantereella (maaraja) kulkee etelästä pohjoiseen joko suorina linjoina rajamerkkien välillä tai seuraten purojen, jokien tai järvien keskilinjaa rajamerkiltä toiselle. Maarajan alkupisteenä on rajamerkki № I/1 Suomenlahden rannalla ja päätepisteenä on rajamerkki Muotkavaara (Krokfjellet), joka sijaitsee Suomen, Venäjän ja Norjan valtakunnanrajojen yhtymäkohdassa Muotkavaaralla. Tämän rajamerkin sijainti määräytyy Suomen tasavallan, Venäjän federaation ja Norjan kuningaskunnan välisten asianmukaisten kansainvälisten sopimusten mukaan. Meneillään olevan Norjan ja Venäjän välisen rajankäynnin asiakirjoissa rajamerkin Muotkavaara (Krokfjellet) sijainti ja koordinaatit on määritetty vastaavalla tavalla kuin Suomen ja Venäjän välisissä asiakirjoissa. Rajamerkin Muotkavaara (Krokfjellet) sijainti on mahdollista vahvistaa myös kolmikantaisesti Suomen, Norjan ja Venäjän välisellä erillisellä sopimuksella, jos sitä pidetään tarpeellisena.

Valtakunnanraja merellä (meriraja) kulkee pohjoisesta etelään suorina linjoina rajamerkkien välillä. Merirajan alkupisteenä on rajamerkki № I/1 Suomenlahden rannalla ja päätepisteenä on rajamerkki № 16 Suomenlahdella. Meriraja kulkee kolmella lyhyellä osuudella saarien ylitse.

Suomen ja Venäjän valtakunnanrajan koko pituus on rajankäyntiasiakirjojen mukaan 1344 kilometriä. Valtakunnanrajan pituus mantereella Suomenlahdelta Muotkavaaralle on 1290 kilometriä ja merialueella Suomenlahdella 54 kilometriä.

Rajankuvaus liitteineen on pöytäkirjan erottamaton osa ja ne on laadittu saman sisältöisenä sekä suomenkielisenä että venäjänkielisenä. Suomen valtuuskunnan puheenjohtaja ja Venäjän

valtuuskunnan johtaja allekirjoittivat rajankuvauksen ja sen liitteet Pietarissa 14 päivänä helmikuuta 2017.

## **2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset**

Esityksen tavoitteena on hyväksyä pöytäkirja Suomen tasavallan hallituksen ja Venäjän federaation hallituksen välillä Suomen ja Venäjän välisen valtakunnanrajan kulun kuvauksesta (jäljempänä vuoden 2017 rajankäyntipöytäkirja tai pöytäkirja). Tällä pöytäkirjalla vahvistetaan valtakunnanrajan kulku sellaisena kuin se on esitetty vuosina 2007–2016 suoritettussa Suomen ja Venäjän välisen valtakunnanrajan teknisen rajankäynnin rajankuvauksessa ja sen liitteissä.

Pöytäkirjalla korvataan aikaisemmat Suomen ja Venäjän väliset rajankuvaukset, jotka on allekirjoitettu vuosina 1938, 1940, 1945, 1947 sekä 1967.

Pöytäkirjalla sovitaan myös siitä, että 25 vuoden kuluttua osapuolet käyvät diplomaattiset neuvottelut valtakunnanrajan rajankäynnin määräaikaisen suorituksen tarpeesta, ajoituksesta ja edellytyksistä.

## **3 Esityksen vaikutukset**

### **3.1 Taloudelliset vaikutukset**

Esityksellä ei ole taloudellisia vaikutuksia, organisaatio- tai henkilöstövaikutuksia eikä myöskään yritys- tai ympäristövaikutuksia.

Rajankäynnin suoranaiset kustannukset ovat olleet Suomelle noin 660 000 euroa. Venäjän kustannukset ovat olleet samaa suuruusluokkaa, koska rajankäynnissä on ollut periaatteena jakaa työsuoritukset mahdollisimman hyvin tasan molempien osapuolten kesken.

### **3.2 Vaikutukset viranomaistoimintaan**

Rajankäynnissä rajankuvaus, rajakartat ja rajamerkkipöytäkirjojen tiedot on ajantasaistettu vastaamaan nykyajan teknisiä vaatimuksia ja ottamalla huomioon maastossa tapahtuneet muutokset. Kaikki tiedot on esitetty yhtenäisessä yleiseurooppalaisessa koordinaatistossa. Näin tietojen hallinnointi, ylläpito ja jakelu helpottuvat ratkaisevasti. Kaikki aineisto on käytettävissä myös digitaalisessa muodossa ja koordinaattien avulla liitettävissä muuhun paikkatietoon. Kaikki tämä helpottaa rajavalvontaa ja yleensäkin Rajavartiolaitoksen työtä valtakunnanrajan kunnossapidossa ja rajajärjestyssopimuksen edellyttämässä tehtävissä.

Valtakunnanrajalle määritetyt tarkat koordinaatit mahdollistavat valtakunnanrajan kulun luotettavan esittämisen ja käyttämisen myös muiden viranomaisten ja toimijoiden järjestelmissä ja hankkeissa. Näitä tahoja ovat muun muassa Maanmittauslaitos, liikenneviranomaiset, lento-toiminta, moninaiset paikkatiedon käyttäjät sekä paikalliset maanomistajat.

#### 4 Asian valmistelu

Maanmittauslaitos ja Rajavartiolaitos totesivat jo 1990-luvulla, että Suomen ja Venäjän valtakunnanrajan dokumentointi ja rajankuvaus eivät vastaa tilannetta maastossa ja että kartat ja muut asiakirjat eivät ole ajantasaisia. Nämä laitokset uudistivat aloitteensa vuonna 2001.

Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen valiokunta käsitteli 20 päivänä huhtikuuta 2001 Suomen ja Venäjän välisen teknisen rajankäynnin suorittamista, minkä jälkeen Maanmittauslaitos teki 15 päivänä toukokuuta 2001 ehdotuksen Venäjän karttalaitoksen edustajille maiden välisen valtakunnanrajan teknisen rajankäynnin aloittamisesta. Venäjä asetti rajankäyntivaltuuskunnan joulukuussa 2004. Valtioneuvoston yleisistunto asetti 17 päivänä helmikuuta 2005 Suomen ja Venäjän välistä teknistä rajankäyntiä varten rajankäyntivaltuuskunnan. Valtioneuvoston yleisistunto päätti valtuuskunnan kokoonpanon muuttamisesta henkilövähdosten seurauksena 18 päivänä syyskuuta 2014.

Suomen valtuuskunnan puheenjohtajana toimi Maanmittauslaitoksen pääjohtaja ja valtuuskunnan jäsenet nimettiin Maanmittauslaitoksesta ja Rajavartiolaitoksesta. Venäjän valtuuskunnan johtaja oli valtion rekisteröinti-, katasteri- ja kartografialaitoksesta (Rosreestr) ja jäsenet eri valtionhallinnon ja paikallishallinnon organisaatioista. Venäjän valtuuskunnan kokoonpanossa tapahtui rajankäynnin suorituksen aikana useita muutoksia.

Suomen ja Venäjän valtuuskunnilla on ollut seitsemäntoista yhteisistuntoa vuosien 2006–2017 aikana. Kolmannessa kokouksessa hyväksyttiin yhteiset ohjeet valtuuskuntien töille ja viimeisessä allekirjoitettiin valtuuskuntien työn valmistumisen toteava päätöspöytäkirja.

Käytännön tekninen rajankäyntityö maastotöineen ja toimistotöineen on ollut Suomen valtuuskunnan asettaman teknisen työryhmän ja Venäjän valtuuskunnan asettaman teknisen työryhmän yhteisellä vastuulla. Tekniset työryhmät ovat pitäneet yhteisten maastotöiden lisäksi 37 kokousta. Teknisten työryhmien yhdessä laatimat esitykset on käsitelty valtuuskuntien yhteisissä kokouksissa, ja tämän työskentelyn lopputuloksena on valmistunut rajankuvaus liitteineen.

Suomen ja Venäjän rajankäyntivaltuuskunnat allekirjoittivat Suomen ja Venäjän välistä valtakunnanrajaa koskevat rajankäyntiasiakirjat Pietarissa 14 päivänä helmikuuta 2017. Rajankäyntiasiakirjat vahvistettiin Suomen tasavallan hallituksen ja Venäjän federaation hallituksen välisellä pöytäkirjalla, joka allekirjoitettiin Imatralla 19 päivänä kesäkuuta 2017. Suomen rajankäyntivaltuuskunta luovutti pöytäkirjan sekä sen liitteinä olevat rajankäyntiasiakirjat ulkoasiainministeriölle 22 päivänä kesäkuuta 2017.

Hallituksen esitys on laadittu yhteistyössä Maanmittauslaitoksen kanssa. Esityksestä on pyydetty lausunnot puolustusministeriöltä, sisäministeriöltä ja Liikennevirastolta, joista Liikennevirasto antoi lausunnon. Lausunnossaan Liikennevirasto toi esiin, että valtakunnanrajan eteläisimmän pisteen koordinaattien täsmentyminen ja siitä johtuvat muutokset on tehtävä painetuille ja elektronisille merikartoille, joiden jäljennökset Suomi on velvoitettu tallettamaan YK:n pääsihteerin haltuun. Lisäksi Liikenneviraston on tehtävä muutokset aluevesiasetuksen (993/1995) 3§ mukaan yleisesti saataville asettamiinsa muihin sijaintitietolähteisiin.

## YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

### 1 Pöytäkirjan sisältö

**1 artikla.** Artiklan mukaan Suomen ja Venäjän välinen valtakunnanraja kulkee maastossa siten kuin se on määritelty maiden välisen valtakunnanrajan kuvauksessa. Kyseinen rajankuvaus on erottamaton osa pöytäkirjaa. Artiklassa määrätään lisäksi, että mitään pöytäkirjassa olevaa ei voida pitää muutoksena aiemmin määriteltyyn Suomen ja Venäjän välisen valtakunnanrajan sijaintiin tai oikeudelliseen asemaan. Rajalinja ei ole muuttunut, vaan sen kulku perustuu edellä Nykytila-jaksossa mainittuihin rauhansopimuksiin ja muihin sopimuksiin sekä aiempiin rajankäyntiasiakirjoihin. Nyt suoritetussa rajankäynnissä on dokumentoitu maastossa oleva valtakunnanraja käyttäen hyväksi aikaisempia rajankuvauksia.

**2 artikla.** Artiklan mukaan pöytäkirja korvaa voimaantulopäivästään alkaen artiklassa mainitut viisi pöytäkirjaa vuosilta 1938, 1940, 1945, 1947 ja 1967. Nämä pöytäkirjat on aikanaan saatettu voimaan asetuksella eikä pöytäkirjan määräysten voida katsoa myöskään nykyisen perustuslain mukaan sisältävän lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä.

Koska vuoden 2017 rajankäyntipöytäkirjalla ei ollut tarkoitus puuttua valtakunnanrajan ulkopuolella sijaitsevien vuoden 1940 rajankuvauspöytäkirjalla vahvistettujen aluevesirajojen koordinaattien voimassaoloon, tämä selvennettiin vielä erikseen pöytäkirjan allekirjoittamisen jälkeen Suomen ja Venäjän välillä noottienvaihdolla. Noottienvaihdossa todettiin, että Suomen ja Venäjän välisen valtakunnanrajan ulkopuolella sijaitsevat aluevesirajat, joita ei ole vahvistettu vuoden 1965 merialueiden ja mannermaajalustan rajoja koskevalla sopimuksella, kulkevat edelleen vuoden 1940 rajankuvauspöytäkirjalla vahvistettujen koordinaattien mukaan.

**3 artikla.** Artiklassa määrätään, että 25 vuoden kuluttua pöytäkirjan voimaantulosta osapuolet neuvottelevat diplomaattiteitse, onko valtakunnanrajan rajankäynnin määräaikaistulle suoritukseksi tarvetta. Lisäksi neuvotteluja käydään suorituksen ajoituksesta ja sen edellytyksistä.

**4 artikla.** Artiklassa määrätään pöytäkirjan voimaantulosta.

### 2 Voimaantulo

Pöytäkirjan 4 artiklan mukaan pöytäkirja tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä siitä päivästä kun diplomaattiteitse on vastaanotettu viimeinen kirjallinen ilmoitus siitä, että osapuolet ovat toteuttaneet valtiosisäiset menettelyt, jotka ovat välttämättömiä pöytäkirjan voimaantulemiseksi.

Venäjä on omalta osaltaan toteuttanut tarvittavat valtiosisäiset menettelyt pöytäkirjan voimaantulemiseksi ja ilmoittanut tästä Suomelle 17 päivänä heinäkuuta 2017 päivätyllä nootilla.

Pöytäkirja ei sisällä määräyksiä, jotka kuuluisivat Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n mukaan Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan. Esitykseen liittyvän voimaansaattamisasetuksen voimaantulolle Ahvenanmaan maakunnassa ei siten ole tarpeen saada itsehallintolain 59 § 1 momentin mukaista Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyntää.

### 3 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä tai ovat muutoin merkitykseltään huomattavia taikka vaativat perustuslain mukaan muusta syystä eduskunnan hyväksymisen.

Perustuslakia koskevan hallituksen esityksen (HE 1/1998 vp) kansainvälisten velvoitteiden voimaansaattamista koskevan 95 §:n perusteluissa todetaan, että sitä pitkäaikaista käytäntöä, jonka mukaan Suomen ja Ruotsin sekä Suomen ja Norjan välinen valtakunnanraja käydään 25 vuoden välein lähinnä jokien ja järvien syväväylää koskevien muutosten toteamiseksi, ei ole uuden perustuslain myötä tarkoitus muuttaa. Rajalinjan muutokset on ollut tapana vahvistaa noottien vaihdolla ja saattaa voimaan asetuksella sen jälkeen, kun eduskunta on antanut muutoksille suostumuksensa. Perustuslakivaliokunta hyväksyi mietinnössään (PeVM 10/1998 vp) tämän hallituksen esityksessä esitetyn kannan. Valiokunta totesi, että rajankäynneissä ei sen mielestä ole kysymys varsinaisista aluemuutoksista, vaan lähinnä vain rajaviivalla luonnonoloissa tapahtuneiden muutosten rekisteröinnistä. Näin ollen Suomen ja Ruotsin sekä Suomen ja Norjan välisen valtakunnanrajan muutoksista on myös perustuslain säätämisen jälkeen säädetty asetuksella eduskunnan hyväksyttyä rajankäynnin muutokset. Suomen ja Venäjän välillä suoritettujen rajankäynnin muutokset on vahvistettu noottien vaihdon sijaan hallituksen välisellä pöytäkirjalla.

Koska nyt eduskunnan hyväksyttäväksi esitettävässä valtakunnanrajan kulun kuvauksessa on kyse rajaviivan yksityiskohtaisemmasta dokumentoinnista, eikä valtakunnanrajan sijainti maastossa ole muuttunut, esitys ei sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Esitettävä valtakunnanrajan kulun kuvaus voidaan hallituksen esityksen mukaan hyväksyä äänten enemmistöllä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että

*eduskunta hyväksyisi Suomen ja Venäjän välisen valtakunnanrajan kulun kuvauksesta Suomen tasavallan hallituksen ja Venäjän federaation hallituksen välillä 19 päivänä kesäkuuta 2017 tehdyn pöytäkirjan.*

Helsingissä 28 maaliskuuta 2018

**Pääministeri**

**Juha Sipilä**

Ulkoministeri Timo Soini

*Sopimusteksti*

**PÖYTÄKIRJA**

**SUOMEN TASAVALLAN HALLITUKSEN  
JA VENÄJÄN FEDERAATION HALLI-  
TUKSEN VÄLILLÄ SUOMEN JA VENÄ-  
JÄN VÄLISEN VALTAKUNNANRAJAN  
KULUN KUVAUksesta**

Suomen tasavallan hallitus ja Venäjän fede-  
raation hallitus, jäljempänä osapuolet,

noudattaen Suomen tasavallan ja Venäjän  
federaation suvereniteetin ja alueellisen kos-  
kemattomuuden keskinäisen kunnioituksen  
periaatteita sekä vahvistaen Suomen tasaval-  
lan ja Venäjän federaation välisen valtakun-  
nanrajan (Suomen ja Venäjän välinen valta-  
kunnanraja) muuttumattomuutta,

todeten, että Suomen ja Venäjän välinen  
valtakunnanraja on vahvistettu Suomen Tasa-  
vallan ja Venäjän Sosialistisen Federatiivisen  
Neuvostotasavallan kesken 14 päivänä loka-  
kuuta 1920 tehdyllä rauhansopimuksella,  
Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvos-  
totasavaltain Liiton kesken 12 päivänä maa-  
liskuuta 1940 tehdyllä rauhansopimuksella,  
Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvos-  
totasavaltain Liiton kesken 3 päivänä helmi-  
kuuta 1947 tehdyllä sopimuksella Suomeen  
kuuluvan Jäniskosken vesivoimalaitoksen ja  
Niskakosken säännöstelypadon alueen liittä-  
misestä Neuvostoliiton alueeseen, rauhanso-  
pimuksella, jonka Suomi toiselta puolen ja  
Liittoutuneet ja Liittyneet Vallat toiselta puo-  
len ovat tehneet keskenään 10 päivänä helmi-  
kuuta 1947 ja Suomen Tasavallan hallituksen  
ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton  
hallituksen välisellä merialueiden ja manner-  
maajalustan rajoja Suomenlahdella koskeval-  
la 20 päivänä toukokuuta 1965 tehdyllä so-  
pimuksella,

**ПРОТОКОЛ**

**МЕЖДУ ПРАВИТЕЛЬСТВОМ  
ФИНЛЯНДСКОЙ РЕСПУБЛИКИ И  
ПРАВИТЕЛЬСТВОМ РОССИЙСКОЙ  
ФЕДЕРАЦИИ ОБ ОПИСАНИИ  
ПРОХОЖДЕНИЯ  
ФИНЛЯНДСКО-РОССИЙСКОЙ  
ГОСУДАРСТВЕННОЙ ГРАНИЦЫ**

Правительство Финляндской  
Республики и Правительство Российской  
Федерации, в дальнейшем именуемые –  
Стороны,

соблюдая принципы взаимного  
уважения суверенитета, территориальной  
целостности Финляндской Республики и  
Российской Федерации, а также  
подтверждая неизменность  
государственной границы между  
Финляндской Республикой и Российской  
Федерацией (финляндско-российской  
государственной границы),

констатируя, что финляндско-  
российская государственная граница  
установлена Мирным договором между  
Финляндской Республикой и Российской  
Социалистической Федеративной  
Советской Республикой от 14 октября  
1920 года, Мирным Договором между  
Финляндской Республикой и Союзом  
Советских Социалистических Республик  
от 12 марта 1940 года, Договором между  
Финляндской Республикой и Союзом  
Советских Социалистических Республик о  
передаче в состав территории Советского  
Союза части государственной территории  
Финляндии в районе гидроэлектростанции  
Янискоски и регулирующей плотины  
Нискакоски от 3 февраля 1947 года,  
Мирным Договором между Финляндией, с  
одной стороны, и Союзными и  
Соединенными Державами, с другой, от 10  
февраля 1947 года и Соглашением между  
Правительством Финляндской Республики  
и Правительством СССР о границах  
морских вод и континентального шельфа в  
Финском заливе от 20 мая 1965 года,

vuosina 2007 - 2016 yhteisesti suoritettun Suomen ja Venäjän välisen valtakunnanrajan rajankäynnin tulosten perusteella,

ovat sopineet seuraavasta:

### 1 artikla

Suomen ja Venäjän välinen valtakunnanraja kulkee maastossa siten kuin se on määritelty Suomen tasavallan ja Venäjän federaation välisen valtakunnanrajan kuvauksessa.

Mainittu rajankuvaus on tämän pöytäkirjan liitteenä ja on sen erottamaton osa.

Mitään tässä pöytäkirjassa ei voida pitää muutoksena aiemmin määriteltyyn Suomen ja Venäjän välisen valtakunnanrajan sijaintiin tai oikeudelliseen asemaan.

### 2 artikla

Tämä pöytäkirja korvaa voimaantulopäivästään alkaen seuraavat asiakirjat:

Yleinen pöytäkirja Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisen valtakunnanrajan käynnistä Suomenlahdesta Pohjoiseen Jäämereen, joka on tehty Moskovassa 28 päivänä huhtikuuta 1938.

Rajankuvaus-pöytäkirja huhtikuun 29 p:nä 1940 tehdyn pöytäkirjan mukaan käydyn Suomen ja Sosialististen Neuvostotasavaltojen liiton välisen valtakunnanrajan kulusta, joka on tehty Imatralla 18 päivänä marraskuuta 1940.

Kuvauspöytäkirja Suomen ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisestä Petsamon (Petshegan) alueen kohdalla kulkevasta valtakunnanrajasta, joka on maastoon merkit-

isходя из результатов проведенной в 2007-2016 годах совместной проверки прохождения финляндско-российской государственной границы,

договорились о нижеследующем:

### Статья 1

Финляндско-российская государственная граница проходит на местности таким образом, как она определена Описанием прохождения государственной границы между Финляндской Республикой и Российской Федерацией.

Указанное Описание является приложением к настоящему Протоколу и составляет его неотъемлемую часть.

Ничто в настоящем Протоколе не может рассматриваться как изменение определенных ранее прохождения и правового положения финляндско-российской государственной границы.

### Статья 2

Настоящий Протокол с даты его вступления в силу заменяет следующие документы:

Общий протокол прохождения линии государственной границы между Финляндской Республикой и СССР от Финского залива до залива Вайда-губа Северного Ледовитого океана, подписанный 28 апреля 1938 года в Москве.

Протокол-описание прохождения линии государственной границы между Финляндией и Союзом Советских Социалистических Республик, демаркированной согласно Протоколу от 29 апреля 1940 года, подписанный 18 ноября 1940 года в Иматре.

Протокол-описание прохождения линии государственной границы между Финляндией и Союзом Советских Социалистических Республик на участке

ty toiselta puolen Sosialististen Neuvostotasavaltaisen Liiton ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistyneen Kuningaskunnan sekä toiselta puolen Suomen välillä Moskovassa kaupungissa 19 päivänä syyskuuta 1944 allekirjoitetun välirauhansopimuksen 7 artiklan liitteen mukaisesti, joka on tehty Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1945.

Kuvauspöytäkirja Suomen ja Sosialististen Neuvostotasavaltaisen Liiton välisestä, Jäniskosken vesivoimalaitoksen ja Niskakosken säännöstelypadon alueen kohdalla kulkevasta valtakunnanrajasta, joka on maastoon merkitty Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltaisen Liiton kesken Suomen Tasavaltaan kuuluvan Jäniskosken vesivoimalaitoksen ja Niskakosken säännöstelypadon alueen liittämisestä Neuvostoliiton alueeseen Helsingin kaupungissa 3 päivänä helmikuuta 1947 tehdyn sopimuksen 3 artiklan mukaisesti, joka on tehty Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1947.

Rajankuvauspöytäkirja Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltaisen Liiton välisen merirajan kulusta Suomenlahdella Suursaaren (Gogland) koillispuolella, joka on tehty Helsingissä 5 päivänä huhtikuuta 1967.

### 3 artikla

Tämän pöytäkirjan voimaantulosta 25 vuoden kuluttua osapuolet käyvät diplomaattiset neuvottelut valtakunnanrajan rajankäynnin määräaikaisen suorituksen tarpeesta, ajoituksesta ja edellytyksistä.

области Печенга (Петсамо), демаркированной согласно Приложению к статье 7 «Соглашения о перемирии между Союзом Советских Социалистических Республик и Соединенным Королевством Великобритании и Северной Ирландии, с одной стороны, и Финляндией, с другой», подписанного в Москве 19 сентября 1944 г., подписанный 26 октября 1945 года в Хельсинки.

Протокол-описание прохождения линии государственной границы между Финляндией и Союзом Советских Социалистических Республик в районе гидроэлектростанции Янискоски и регулирующей плотины Нискакоски, демаркированной согласно статье 3 «Договора между Финляндской Республикой и Союзом Советских Социалистических Республик о передаче в состав территории Советского Союза части государственной территории Финляндии в районе гидроэлектростанции Янискоски и регулирующей плотины Нискакоски», совершенного в г.Хельсинки 3 февраля 1947 г., подписанный 7 декабря 1947 года в Хельсинки.

Протокол-описание прохождения линии морской границы между Финляндской Республикой и Союзом Советских Социалистических Республик в Финском заливе к северо-востоку от острова Гогланд (Суурсаари), подписанный 5 апреля 1967 года в Хельсинки.

### Статья 3

Стороны через 25 лет после вступления в силу настоящего Протокола проведут дипломатические консультации о необходимости, сроках и условиях проведения очередной проверки прохождения государственной границы.

**4 artikla**

Tämä pöytäkirja tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä siitä päivästä kun diplomaattiteitse on vastaanotettu viimeinen kirjallinen ilmoitus siitä, että osapuolet ovat toteuttaneet valtionsisäiset menettelyt, jotka ovat välttämättömiä pöytäkirjan voimaantumiseksi.

Tehty Imatralla 19 päivänä kesäkuuta 2017 kahtena suomen- ja venäjänkielisenä kappaleena molempien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset.

*Suomen tasavallan hallituksen puolesta*

Arvo Kokkonen  
Pääjohtaja  
Maanmittauslaitos

*Venäjän federaation hallituksen puolesta*

S.G. Miroshnitschenko  
Varapääjohtaja  
Valtion rekisteröinti-, katasteri- ja kartografialaitos (Rosreestr)

**Статья 4**

Настоящий Протокол вступает в силу на тридцатый день с даты получения по дипломатическим каналам последнего письменного уведомления о выполнении Сторонами внутригосударственных процедур, необходимых для его вступления в силу.

Совершено в городе Иматра, 19 июня 2017 года в двух экземплярах, каждый на русском и финском языках, причем оба текста имеют одинаковую силу.

*За Правительство  
Финляндской Республики*

Арво Кокконен  
Генеральный директор  
Национальной земельной службы

*За Правительство  
Российской Федерации*

С.Г. Мирошниченко  
Заместитель руководителя  
Федеральной службы государственной регистрации, кадастра и картографии (Росреестр)